

УДК 338.26.“313”

Жигайло Л. – ст.гр. БФм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Науковий керівник: к.е.н. Гевко О.Б.

Планування як економічну категорію трактують по-різному. З однієї сторони, під ним розуміють одну із функцій управління (класична теорія управління), а з іншої – вибір однієї з декількох альтернатив в умовах невизначеності (концепція прийняття рішень у вузькому, кібернетичному розумінні). Класики ж науки управління розглядали планування як передбачення майбутнього (саме так його трактували А. Файоль, Л. Г'юлік, Л. Урвік).

Організація не може повністю усунути ризик у своїй діяльності, але має бути спроможною управляти ним шляхом ефективного передбачення. Однак планування — це не тільки вміння скласти образ майбутнього, але й передбачити будь-які несподівані ситуації, які можуть виникнути в перспективі та знайти шляхи їхнього подолання. З цією метою підприємство повинне застосовувати стратегічне планування, яке зводиться до розроблення стратегії організації і за своїм змістом є підсистемою стратегічного менеджменту.

Таким чином, стратегічне планування – це процес моделювання ефективної діяльності підприємства на певний період функціонування з визначенням його цілей і можливих їх змін в умовах нестабільності ринкового середовища, а також знаходження способу реалізації цих цілей і задач відповідно до виявлених можливостей.

Основні стадії розроблення стратегії є доволі уніфікованими для конкретного об'єкта управління. Проте, процес стратегічного планування для кожної організації є унікальним явищем, оскільки залежить від багатьох чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

Переважно процес стратегічного планування складається, як правило, з таких етапів: визначення місії; визначення цілей підприємства; створення стратегічних господарських підрозділів; проведення ситуаційного аналізу; розробка стратегії; реалізація стратегії; спостереження і контроль за результатами.

Складність розроблення тієї чи іншої стратегії визначається її змістом та вимагає проведення великого обсягу досліджень і аналізу результатів, а також надзвичайної гнучкості та управлінської майстерності. Учасники цього процесу мають не просто виконувати закріплені за ними функції, а повинні діяти творчо й бути готовими до змін характеру дій відповідно до обставин. Стадії впровадження стратегії та контролю за результатами не належать безпосередньо до процесу планування, але є передумовами для коригування розробленої або формування нової стратегії.

Загалом процес планування і реалізації стратегії організації є замкненим циклом, який має прямі та зворотні зв'язки. Прямі зв'язки здійснюються від початку розроблення стратегії та формування тактичних планів до їх реалізації та контролю за виконанням. Щодо зворотних, то вони реалізуються на етапах визначення результатів виконання стратегії та коригування плану. Здійснення ефективного стратегічного планування є одним із пріоритетних завдань підприємств, особливо в умовах фінансової кризи, оскільки дає можливість не тільки ефективно планувати свою діяльність, а постійно збирати й акумулювати інформацію про стан цільових ринків, позицію конкурентів і власні перспективи й можливості.